059-001

Ang. Udstillning paa Rådhuset for 1908/09; se j.-nr. 238-1907.

Til

Direktionen for Sundhedsudstillingen ved Aarhus.

Til Fuldmægtig Jensens Forslag af 28 f. M. skal jeg bemærke, at man selvfølgelig gør det kommende Aar kan forsøge hyppigere Afskylninger af Udstillingens Døringer, saaledes man, naar man trænger til Dørfolkene, kan være sikker paa strax at faa fat i disse, men det troer jeg meget om, da de er saa optaget, at Udstillingen endog har manglet varte i over Tilstand paa dem, og jeg troer neppe, at Morinis Kunstsen vil garantere Udstillingen for, at den i det Kommende har strøks, naar den ønsker det, kan faa Dørfolkene.— Forøvrigt mener jeg, at der ikke er noget forgjort ved at udsætte Sagen et Øjeblik, særlig da der, efter den megen Sne vi har haft, vil komme meget Vand i Jorden, men man forlader jo Sagen derved, og jeg synes, at Udstillingen kun kan faa

Jd.nr. 329/1906/07

sig fuldstændig tryg ved H. P. Vand, men den for den i Kunstens Forslag nævnte Brønd, idet man da ikke altid vil have rigelig Vand. – Hvis Direktionen mener at ville udsætte det et Øjeblik, vil jeg dog absolut foreslaa, at man paa mesto Ørs Budget opfører det af Morris-Kunsten til Brønden foreslaede Beløb 22500 Kr., idet jeg gør ud fra, at Morris Kunsten, der er Landets første paa Borevandets Omraade og en fuldstændig kundt med Anstaltens Vandvæsen, ikke vil foreslaa en Brønd, hvis hele mente, at Udskylning af Boringerne var tilstrækkelig i Longden. –

Sindssygeanstalten ved Aarhus, den 2 Februar 1907

Ærbødigst

M. Ørs

Vandforsyningen

1907

Oktbr. 15de

Hov enkeltes Boring prøver

	No. 4	31,5	Tdr. i Timen	med	24"	Vacuum
	- 3	17,75	- -	do.	- 24"	do.
	- 2	13	- -	do.	- 24"	do.
	- 1 (nun Lufe)	0	- -	do.	- 8"	do.
	- 5	35	- -	do.	- 23"	do.
	- 8	17	- -	do	- 23½"	do.
	- 6	21	- -	do.	- 23"	do.
	- 7	10,5	- -	do.	- 23"	do.
	- 10	8,5	- -	do.	- 23"	do.
	- 9	16	- -	do.	- 23"	do.

Alle Boringerne med Undtagelse af No. 1.

	Kl. 12 Mid:	124	Tdr. i Timen	med	22"	Vacuum
	- 2 Eftm.	102	- -	do.	- 20"	do.
	- 4 -	92	- -	do.	- 19"	do.
	- 6 -	88	- -	do.	- 18½"	do.
	- 8 -	77	- -	do.	- 18½"	do.
	- 10 -	65	- -	do.	- 18½"	do.
- 16de -	- 8 Fm.	143	- -	do.	- 22"	do.
	- 10 -	92	- -	do.	- 19"	do.
	- 2 Eftm.	75	- -	do.	- 18½"	do.

Alle Boringerne med Undt. af No. 1, 2, 7 og 10

2 - 7 og 10 (~~[illegible]~~)

	Kl. 2 Eftm.	112	Tdr. i Timen	med	20½"	Vacuum
	- 3 -	100	- -	do.	- 19"	do.
	- 5 -	86	- -	do.	- 18"	do.
	- 8 -	70,6	- -	do.	- 17½"	do.
	- 10 -	68,3	- -	do.	- 17"	do.
	- 12 Nat	63	- -	do.	- 17"	do.

1907

Oktbr. 17de		Kl. 8 Fm.	122 Sdr.	i Linien	med	22"	Vacuum
		— 10 —	92 —	— do.	—	19½"	do.
		— 12 Mid.	67 —	— do.	—	18¾"	do.
		— 2 Efm.	63 —	— do.	—	18"	do.
		— 3 —	60,8 —	— do.	—	18"	do.
		— 5 —	58 —	— do.	—	18"	do.
		— 9 —	58 —	— do.	—	17½"	do.
		— 11 —	57 —	— do.	—	17½"	do.
		— 12 Nat.	56 —	— do.	—	17½"	do.
—	18de	— 8½ Fm.	81,6 —	— do.	—		
		— 2 Efm.	66 —	— do.			
		— 5 —	57 —	— do.			
		— 9 —	57 —	— do.			
		— 11 —	56 —	— do.			
—	19de	— 7 Fm.	127 —	— do.			
		— 12 Mid.	69,7 —	— do.			
		— 5 Efm.	61,4 —	— do.			
		— 9 —	60 —	— do.			
		— 12 Nat.	58 —	— do.			
—	20de	— 7½ Fm.	132 —	— do.			
		— 12 Mid.	69,7 —	— do.			
		— 4½ Efm.	63,5 —	— do.			
		— 9 —	57 —	— do.			
—	21de	— 7½ Fm.	127 —	— do.			
		— 10 —	83 —	— do.			
		— 12 Mid.	69 —	— do			
		— 4 Efm.	61,4 —	— do.			
		— 8 —	56,3 —	— do.			
		— 12 Nat	54,4 —	— do.			
		— 4 —	55 —	— do			

1907

Oktober 22de	Kl. 7½ Em.	119 Dr. i Timen	med 21" Vacuum		
	med Sempel-pakning	104 — —	do.	— 21"	do.
	— 11 Em.	70 — —	do.	— 18"	do.
	— 4 Em.	45 — —	do.	— 17¼"	do.
	Gamle Pumpe var tie som Luftpumpe				
	Kl. 5 Em.	79,3 Dr. i Timen	med 20" Vacuum		
	— 7 —	77,2 — —	do.	— 17½"	do.
	— 12 Nat	55,5 — —	do.	— 17½"	do.
— 23de	— 4 Morg.	55,5 — —	do.	— 17½"	do.
	— 7½ Em.	127 — —	do.	— 23"	do.
	— 10 —	82,8 — —	do.	— 19"	do.
	— 12 Mid.	79,4 — —	do.	— 18"	do.
	— 3 Em.	62 — —	do.	— 17"	do.
	— 5½ —	57 — —	do.	— 17"	do.
	— 9 —	55 — —	do.	— 17"	do.
	— 12 Nat	52 — —	do.	— 17"	do.
— 24de	— 4 Morg.	49 — —	do.	— 16½"	do.
	— 7½ Em.	123 — —	do.		
	— 11 —	61,4 — —	do.		
	— 3 Em.	52,4 — —	do.		
	— 6 —	52 — —	do.	— 17"	do.
	— 9 —	49 — —	do.	— 17"	do.
	— 12 Nat	47 — —	do.	— 17"	do.
— 25de	— 4 Morg.	46 — —	do.	— 17"	do.
	— 7½ Em.	102 — —	do.		
	— 11 —	60,4 — —	do.		
	— 3 Em.	52,4 — —	do.		
	— 6 —	50,0 — —	do.		
	— 9 —	49 — —	do.		
	— 12 Nat	46,5 — —	do.		
— 26de	— 4 Morg	45 — —	do.		
	— 7½ Em.	110 — —	do.		
	— 11 —	51 — —	do.		
	— 3 Em.	46,9 — —	do.		
	— 7 —	44 — —	do.		
	— 12 Nat	43 — —	do.		

Maalingerne forestaaes paa vedk. Halvorsen.

1907

Oktbr. 17de		Kl. 8 Fm.	122 Dr. i Linien	med	22" Vacuum	
		— 10 —	92 —	— do.	— 19½"	do.
		— 12 Mid.	67 —	— do.	— 18¾"	do.
		— 2 Efm.	63 —	— do.	— 18"	do.
		— 3 —	60,8 —	— do.	— 18"	do.
		— 5 —	58 —	— do.	— 18"	do.
		— 9 —	58 —	— do.	— 17½"	do.
		— 11 —	57 —	— do.	— 17½"	do.
		— 12 Nat	56 —	— do.	— 17½"	do.
—	18de	— 8½ Fm.	81,6 —	— do.	—	
		— 2 Efm.	66 —	— do.		
		— 5 —	57 —	— do.		
		— 9 —	57 —	— do.		
		— 11 —	56 —	— do.		
—	19de	— 7 Fm.	127 —	— do.		
		— 12 Mid.	69,7 —	— do.		
		— 5 Efm.	61,4 —	— do.		
		— 9 —	60 —	— do.		
		— 12 Nat	58 —	— do.		
—	20de	— 7½ Fm.	132 —	— do.		
		— 12 Mid.	69,7 —	— do.		
		— 4½ Efm.	63,5 —	— do.		
		— 9 —	57 —	— do.		
—	21de	— 7½ Fm.	127 —	— do.		
		— 10 —	83 —	— do.		
		— 12 Mid.	69 —	— do		
		— 4 Efm.	61,4 —	— do.		
		— 8 —	56,3 —	— do.		
		— 12 Nat	54,4 —	— do.		
		— 4 —	55 —	— do		

De gamle Filtre i de 10 Boringer bestaar af 1 Stk 1½" Messingrør gennemboret med 1/8" Huller, c. 9 Stk □" eller c. 1296 Stk pr □', idet om Røret er skaaret et Gevind med 15 m.m. Stigning, i dette Gevind er Røret bevikslet med en Kobbertraad af 1,2 m.m. Tykkelse og en Aabning mellem Traadene af 0,3 m.m., hvorigennem Vandet trænger ind i Filteret; disse Filterrør er samtidig Sugerør for Pumperne.

Ved den d. 5 Novbr d. A. udførte nye Boring er der indsat et perligt Sugerør i Filterrøret. –

I Begyndelsen af Oktober Maaned d. A. var det daglige Vandforbrug saaledes:

Mandag	:	1010 Tønder,
Tirsdag	:	1047 — ,
Onsdag	:	1057 — ,
Torsdag	:	917 — ,
Fredag	:	920 — ,
Lørdag	:	801 — ,
Søndag	:	616 — .

Den 23 Oktober Aften Kl 7. hørte vi det mest Vand i Vandreservoiret, og Pumperne gav saa lidt Vand, at vi i Tilfælde af en Ildebrand den Nat havde staaet aldeles hjælpeløse.

Den 24 Oktober sænkede vi Sugerøret i Brandrummen med hele Bunden af Dammen, hvorved vi var i Stand til at kunne udnytte de i Bunden liggende c 800 - 1000 Td. Vand, saa vi i Tilfælde af en Ildebrand kunde klare os med i et Par Timer Tid. –

J. S. JENSEN
INGENIØR
Lille Torv 6 (Handelsbankens Bygning)
AARHUS

TELEFON NR. 443

Aarhus, 23/11 1906.

Thr. Overlæge Dr. med. Hallager.

Angaaende Sindssygeanstaltens Forsyning med Vand fra Aarhus Vandværk har jeg nu talt med Stadsingeniør Jørgensen. Stadsingeniøren frarader en saadan Løsning, først og fremmest, fordi Byens Vandværk allerede nu ikke er for stort, og der i Øjeblikket næppe kan blive Tale om en Udvidelse; men ogsaa, fordi det vilde blive nødvendigt at forstærke de nuværende Rio Skoledninger (eller anlægge en extra Ledning) helt inde fra Byens Midte.

Da Stadsingeniøren som Byens tekniske Konsulent vil modsætte sig ovennævnte Løsning af Spørgsmaalet angaaende Sindssygeanstaltens Vandforsyning, kan man vel anse det for ørteslöst at fremkomme med en Ansøgning til Byraadet derangaaende, med mindre Byraadet regner med Østbanegaardens Flytning, indenfor en rimelig Tid, og en fremtidig Bebyggelse paa Banens Terræn m.m. samt Vejlby Kreds Inddragelse under Kommunen.

Ærbødigst
J. S. Jensen.

Jd. No. 329/1906

J. S. JENSEN
INGENIØR
Lille Torv 6 (Handelsbankens Bygning)
AARHUS

TELEFON NR. 443

Aarhus, 23/10 1906

Hr. Dr. Overlæge Hallager.

I Henhold til Deres Ønske tillader jeg mig herved höfligst at fremsende en Oversigt over de Arbejder, som vil være forbundne med et Saltvandsanlæg til Brug for Nödtyldninger af W.C m.m. og særlig for Ildebrandstilfælde paa Jyske Asyl, samt den omtrentlige Sum, Anlægene vil beløbe sig til.

1) Et Vandtaarn for ca 600 Tdr. Vand, med de fornödne Skönhedshensyn, Midtsplatform og Trappe, 40 Fod höjt, beliggende Vest for Asylet, mellem Vejen og Forvalterens Have.

2) Et Skur til Pumper og Motorer beliggende sydøst for Asylet mellem dette Have, Villavejen og Vejen fra denne ops til Asylet.

3) En elektrisk Motor med Pumpe i ovennævnte Skur menstyrbare fra Maskinhuset

4) En Petroleumsmotor med Pumpe som Reserve for alle Tilfældes Skyld.

5) Elektriske Ledninger m.m. samt Allarmapparat i Maskinhuset

6) Jordarbejde for Ledninger i Land og under Vand.

7) Ledninger fra Vandet til Vandtaarn, samt fra Taarnet til ca 15 Brandhaner paa passende Steder og til W.C-Cisterner og Aftappningshaner

Prisen for at Anlæg af ovenfor antydede Nödstrækning vil blive höjst 65.000 Kr, at dömme efter et rent foreløbigt Skjön.

Ærbödigst J S Jensen.

329/1906

Fra Overlægen
ved
Sindssygeanstalten ved Aarhus,

den 4' November 1906.

Til

D'Herrer Medlemmer af Direktionen.

Hoslagt sender jeg til D'Herrers Gennemsyn Sagen angaaende Forsikring af Anstaltens Bygninger, Løsøre m.v. og Skrivelsen til Brandforsikringsfonden til D'Herrers behagelige Underskrift.

Vilde det ikke af Hensyn til muligt senere Fundtkelinger desangaaende være betimeligt eller hensigtsmæssigt allerede nu i denne Skrivelse, hvor Slukningsapparaterne dog omtaler, at gøre en Bemærkning af f.Ex. følgende Indhold:

„Det bemærkes, at Anstaltens Vandforsyning lader meget tilbage at ønske og at Vandtilførselen og Beholdningen for Ild – trods anvendte Forbedringer – er saa ringe, at den sikkert under en

blot lidet omfattende Brand vil vise sig uforholdesmæssigt og under en større Brand gaaende umulig til Slukningsapparaterne. ~~Vandforsyning. Vandtilførsel?~~ Behov? —

Hette hænsteller som baade praktisk og mest forsigtig, de Steder nu selv vil overtage Brandvæsenet. —

Skellerup

Jeg er enig med Ingeniør Kundsen i, at det er ønskeligt allerede nu at gøre Ogsaaledes paa Vådvandsledningen at skaffe mere Vand til Brug ved eventuel Udbrand. Jeg forestaar i den Anledning, samtidig med vort Svar til Brandforsikringsforeningen, at udtrykke en Skrivelse til Justitsministeriet. Et Udkast hertil en saadan Skrivelse vedlægges.

D'Hr. Bestyrer af Direktionen.

Skellerup

Ka Direktionen, den 15 December 1906

Til
Justitsministeriet.

Idet Direktionen indberetter, at man under 12 dennes ~~dags dato~~ har indsendt til Stats-Brandforsikringsfonden de i Vedtægt ~~af~~ for nævnte Fond af 20 April 1906 § 7 omtalte Oplysninger, skal man tjenstligst tillade sig at tilføje, at man – som Følge af de Erfaringer, man indhøstede fra den mindre Ildsvåde, som overgik Anstalten d. 9de f. M. og hvorved det viste sig:

at Vandtilførslen var ufyldestgørende og

at Vandbeholdningen og Vandtilførslen vilde være aldeles utilstrækkelig under en større Ildebrand –

er bestræbt med Overvejelser og Undersøgelser om, hvilke Foranstaltninger man vil foreslaa, for at Anstalten til enhver Tid kan have tilstrækkeligt Vand i Ildebrandstilfælde.

Naar de nævnte Undersøgelser er tilendebragte, skal Direktionen tillade sig at

J.N.: 329/1906

Sektretær

L. Lintzen. P. Kristensen

fremkomne med Indberetning
og Indstilling.

E. D. V.

Fr. Hallager.

Fra Direktionen, den November 1906

Til

Statens statistiske Bureau
Stats-Brandforsikringsfonden,
København.

Ved at fremsende hoslagte Skrivelse med Bilag angaaende Vurderingen af Anstaltens Bygninger, Maskiner og Løsøre skal Direktionen tillade sig at bemærke, at man har under Overvejelse at søge Anstaltens Vandforsyning forbedret.

Det viste sig nemlig under en mindre Ildsvaade, som overgik Anstalten den 9de f. dt., at Vandtilførselen var ufyldestgørende, og Branden godtgjorde klistrækkelig tydeligt, at man med den nuværende Vandforsyning og Vandtilførsel vilde staa magteslös overfor en større Ildebrand.—

bedre er i Stand til at trække Vandet til sig, ..."

Jeg har altsaa af det fremstillede, og det jeg indtil da havde set af det, opfattet det som nødvendig at trække Vandet til omtrent til den sidste Draabe for at faa nok; men de senere indvundne Erfaringer have vist, at saadan er det slet ikke, tværtimod har der stadig vist sig at være mere end nok, blot Boringerne vare i Orden, og dette er da lidt efter lidt gaaet galt i min Bevished, medens jeg har glemt det andet, der jo for en væsentlig Del beroede paa den Fremstilling Stadsingeniøren havde givet af Forholdene, og som jo i Virkeligheden kun kunde gaa ud paa, at det kneb med at skaffe nok, idet det først er efter, at Pumpen ~~at Pump~~

MARIUS KNUDSEN.
Telefon »247« og »Bredbjerg 13«.
Telegramadresse: „Boreingeniøren".

Odense, den 3 - Dec - 1906.

Hr: Forvalter Lund.
Sindssygeanstalten.
ved Starbæk.

Ved Hjemkomsten fandt jeg den omhandlede Bemærkning angaaende Brønd kastet Boringer i min Erklæring af 10 Dec d.A.

Den lyder saaledes:

„Hvad dernæst Forslaget af 28de Nov d.A.*) angaar, er jeg af samme Anskuelse som Stadsingeniøren med Hensyn til, at man næppe ved de fine Sandlag vil kunne trække Vandet fra hele Arealet til en enkelt stor Brønd, medens man ved de mange spredte Boringer

*) Stadsingeniørens

319 - 1906

og Ledningerne er blevne sænkede, at det rigtig har kunnet konstateres, hvordan det stod til, – og Stadsingeniøren har derfor kun kunnet forsøge at raade til den største mulige Forsigtighed med Hensyn til at faa det hele med, og det er selvfølgelig det rigtigste saalange det kniber, og man endnu ikke har set den rette Årsag dertil, hvilket som anført først er kommen frem, ved at man er blevne mere Herre over Sænkningen af Vandstanden.

Det var selvfølgelig en Fejl fra min Side, at jeg ikke nu havde set det 2 Aar gamle Materiel igjennem, inden jeg tog af til Dem, men jeg havde forlangt efter de Oplysninger, min Formand kom hjem med, faae Klarhed over, hvori Vanskeligheden laa, og det er blot i at holde Forbindelsen aaben, og det kan kun ske ved at gjøre den rigtig stor. Men jeg burde jo kunne have udviklet nærmere, at jeg virkelig havde set anderledes paa det, samt hvorfor jeg havde det. Dette har jeg nu imidlertid udviklet i et Brev til Overlægen, til hvem jeg i Gaar fremsendte mit Forslag holdende paa, at Bråden bør foretrækkes og nærmere udviklende hvorfor.

Jeg ordnede det saaledes, at Forslaget blev for sig, medens jeg i Brevet udviklede det foran fremførte, – dette var maaske fejl, fordi Erklæringen af 10-12-04 af Forslaget af i Gaar jo egentlig paa dette Punkt indtaler det samme modsatte, – jeg troer imidlertid, man vil forstaa det, naar man læser Forslaget helt igjennem.

Med Hjælpelse
Marius Knudsen.

Genpart.

MARIUS KNUDSEN.
ODENSE

Telefon »247« og »Bredbjerg 13«.
Telegramadresse: **„Boreingeniøren“.**

Odense, den 10de Febr. 1904.

Erklæringer
vedrørende Herr Stadsingeniør Jørgensens Forslag til Forbedring af Vandforsyningen paa Sindsygeanstalten ved Aarhus.

Hovedtanken i det oprindelige Forslag, nemlig: „Ved yderligere Sænkning af Vandspejlet til en Dybde af indtil 40 Fod under Jordoverfladen at søge opnaaet en større Vandmængde“, kan jeg fuldt ud tilslutte, idet det ogsaa er min Overbevisning, at man derved sikrest og billigst vil opnaa det tilsigtede, ligesom man ogsaa derved vil opnaa fremtidig at udnytte nye Boringer paa samme Areal langt bedre.

Hvad dernæst Forslaget af 28de Novbr. d. A. angaar, er jeg af samme Grund som Stadsingeniøren med Hensyn til, at man næppe ved de fine Sandlag vil kunne trække Vandet fra hele Arealet til en enkelt større Brønd, medens man ved de mange spredte Boringer bedre er i Stand til at trække Vandet til sig, og at man derfor, for at opnaa den i det første Forslag fremhævede yderligere Sænkning af Vandspejlet og dermed følgende større Vandmængde, bør lægge en ny

Jd. 329/1906

forgrenet Sugeledning i betydelig større Dybde end den, hvori den gamle ligger.

Til Gjemedet er alt udført den i første Forslag omhandlede Brønd, der er ca 17½ Fod dyb, og gaaende ud fra, at dennes Dybde udnyttes i saa vid Udstrækning som muligt, vil Ledningen kunne lægges i ca 16 Fods Dybde, (d. er ca 11 Fod dybere end den gamle), regnet fra Jordhøjden ved Brønden, - ude i de gamle udtørrede Damme bliver det næsten mere end i ca 9 Højest 10 Fods Dybde under Bunden, og naar man da dillige indretter Vindkedel og Pumpe med det for Øje, at man ikke der øger Sugehøjden mere end højest nødvendigt, vil man kunne faaregne at opnaa den dilsigtede Vandforsyningsforbedring.

For imidlertid at kunne opnaa denne, anser jeg det for nødvendigt at ændre:

1) Forslag I til:

a) at Pumpen bliver en Foregangspumpe (Suge- og Løftepumpe), saa Vandet ikke skal suges ovenfra i Pumpen, og en Del af Sugevarmen derved gaa tabt

b) at Vindkedlens (Sandfangerens) Højde reduceres til 3½ Fod, saa den ved at lægges 9" ned i Bunden kan staa i selve Brønden bag Pumpen uden at blive for høj. Herved sparer man Udvidelsen til den ved Siden af Brønden, hvilken Udvidelse i Overslaget er sat til 700 Kroner.

c) at Til- og Afgangsrør anbringes paa Siden af Vindked-

len, ca 15 Tommer under Overkanten, i Stedet for paa Dækslet, og at de ikke indvendig føres nedad i den Hensigt undgaas Luftsækken paa den nye kostbare Sugeledning, og man faar let ved at rense Vindkedlen for Sand, idet Dækslet kan afdages uden at adskille Rørledningerne.

Fig 1.

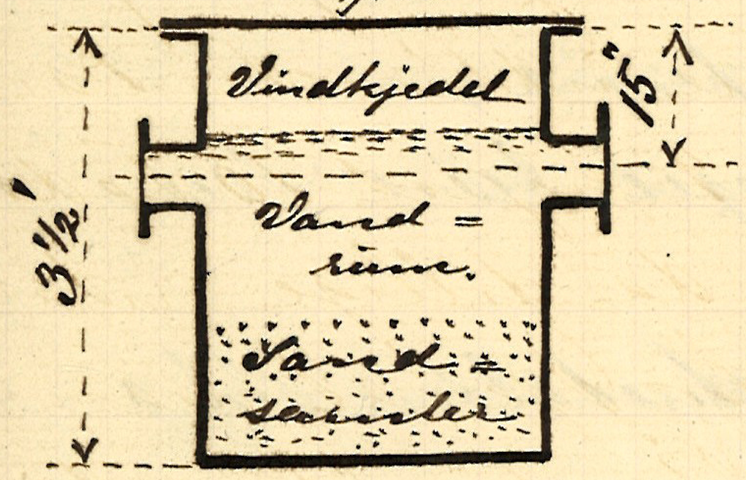

Fig. 2.

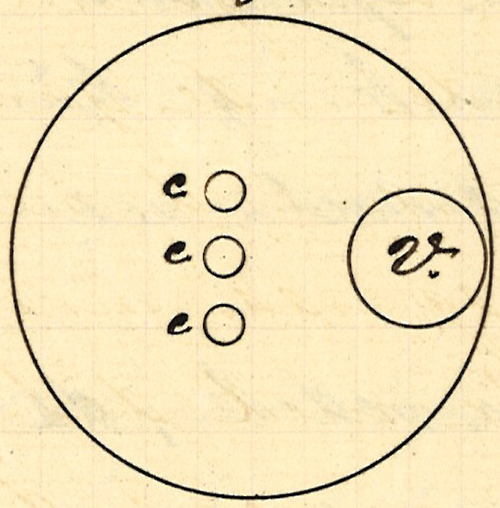

Fig. 1. viser Vindkedlen.

Fig. 2. viser Plan af Brønd, Fregangspumpen c-c-c- og Vindkedlen V. saaledes som jeg har dømt det arrangeret og viserude, hvorledes Pladsen er opfaget deraf.

2.) Forslag II til:

a) at Vindkedlen indrettes og sænkes som beskrevet under 1. bog c).

b.) at Bukserør mellem Pumpens Sugeventiler og den derunder anbragte Bøjning erstattes med et Rør, som vist Fig. 3.

Fig 3.

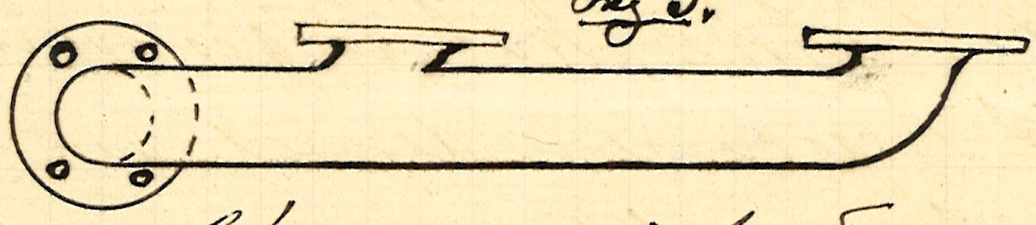

Alene herved spares mindst 1¼ Fod i Højde.

Man vil ved disse Ændringer til Forslag II opnaa, at Pumpen kan sænkes endnu 4½ Fod, og da den forud kun er sænket ca 13 Fod, er det altsaa en ret betydelig Forbedring at opnaa, blot ved saadanne Smaaændringer. - Samtidig sænkes Sugeledningen endnu ca 3¼ Fod, saa

den ogsaa her kommer ned paa ca 16 Fads Dybde.

Bekostningen vil ved disse Ændringer for Forslag I^2 Vedkommende blive noget mindre end angivet af Stadsingeniøren, og for Forslag II^2 noget større, saa dette sidste formentlig vil komme paa ca 4000 Kr., og dog maa jeg særlig anbefale Forslag II med de her nævnte Ændringer, fordi man ved dette opnaar:

1.) betydelig bedre Plads omkring Pumperne,

2.) et betydelig længere og derved saameget bedre Rensnetrak,

3.) lettere Adgang til Reservedele, da Anstalden alt anvender saadanne Pumper.

4.) at kunne faa Pumperne nedrent straks, saa Anlægget betydelig hurtigere kan blive tjenlig til Brug.

Marius Knudsen.

(Ag.)

MARIUS KNUDSEN.
ODENSE

Telefon »247« og »Bredbjerg 13«.
Telegramadresse: „Boreingeniøren".

Odense, den 12te Marts 1907.

Direktionen
for Sundsyggeanstalten ved Aarhus.

Jeg har modtaget Direktionens ærede Skrivelse af 9de dns og tjener som Svar paa samme, at jeg er meget beklageligt ved at udskyde Sagen et Aar, – det foreslaaede Brändanlæg er nemlig vanskeligt at udføre, saa der vil meget let kunne medgaa 6 a 8 Maaneder dertil, og saa lang virkelig god Arbejdstid kan vi jo kun faa ved at begynde i Marts eller April, og saa vil endda hele Sommeren og muligt en hel Del af Efteraaret gaa med, og jo længere vi naa hen desto ustadigere bliver Vejret, og Dagene kortere og kortere.

Resultatet af at udsætte Paabegyndelsen et Aar bliver altsaa, at man i hvert Fald endnu i 2 Sæsoner, ja muligt i stærkt hen imod 2 Aar, skal stole paa den nuværende Forsyning, og det troer jeg at maa siges aldeles bestemt, at man ikke kan.

Boringerne ere i de senere Aar blevne oprens-

J.N. 329/1906

ede og udskylledes med Syre saa ofte, at man ikke maa regne med, at dette kan fortsattes ret længe til eller gjentages ret ofte endnu, för mart en, mart en anden af dem, falder sammen og saa ikke oftere kan oprenses, men maa sattes ud af Brug, — og de andre maa da anstrænges saa meget mere og ville dermed hurtig følge efter.

Jeg mener derfor, at det vil være rigtigst, som hidtil, at lade være saalænge imellem Udskylningerne, som man kan, uden at Forsyningen bliver for ringe, og man vil da vist nok kunne klare denne Sommer til, — hvad man jo nu en Gang er nød til. — Benytter man saa denne Sommer til at faa Brønden lavet i, troer jeg nok, jeg tør sige, at der ikke resikeres noget. Skal vi derimod foretage hyppige Udskylninger for stadig at have mindst de 150 Tdr pr Time eller mere, troer jeg der lånes en meget stor Resiko, og det maa jeg derfor indtrængende fraraade; thi ved hver Oprensning og Udskylning svækkes Boringen en Del, og man ved derfor aldrig, hvornaar det er den sidste.

Hvad dernæst Garantien for Brønden angaar, da mener jeg, at det, at Middelfart Kom-

minnes Vandværk nu i 6 Aar uden Ulempe eller Bekostning har kunnet faa al det Vand Byen og Kabelfabrikken bruger fra en paa samme Maade anlagt Brønd, er en ganske god Garanti for, hvad der kan opnaaes ved en saadan Brønd. – Jeg har imidlertid ikke noget imod, at der f. Eks. tilbageholdes 10 Procent, d. e. 2250 Kr. i et eller aar man vil to Aar, som yderligere Garanti, imod at Beløbet forrentes med 5 Procent pr. A., saa jeg ingen Tab lider derved; – der stilles jo under tiden saadan Fordring; men det er kun blevet forlangt af mig ved et eneste Anlæg, hvor det til Trods for Arbejdets Vanskelighed, viste sig fuldstændig overflødig, idet der hverken i Garantitiden eller siden har været noget som helst at rette ved det.

Bekostningen ved de hidtil foretagne Udskylninger har været en Del forskjellig alt efter Forholdene, den har saaledes været fra ca 60 Kr til ca 160 Kr, alt dog foruden: Syre, Hjælpemandskab og Kost og Logi til Baadsmesteren. – Iberegnet disse Dele vil en Udskylning som Middel kunne anslaaes til ca 150 Kr, alt dog uden Forbundende.

I et Aar antager jeg man for at holde Vandmangde paa mindst 150 Tdr maa foretage ca. 8–9 Udskylninger, nemlig en hver Maaned i Sommerhalvaaret og Resten i Vinterhalvaaret – eller muligt

lidt mere lige fordelt over Aaret; men jeg mener som anført, at Risikoen ved et Forsøg i denne Retning er saa stor, at jeg indbrangende bør fraraade at bringe det til Udførelse, og at det vil være nødvendig at udnytte Tiden bedst muligt for at være sikker paa at naa at faa det nye Anlæg færdig, inden det gamle begynder at svigte.

Med Hejagtelse
Marius Knudsen.

Den nye Revision af Broen paa Aas, gennemført for $\frac{08}{09}$. Intet da tegnede til, ny Udgift.

Fra Direktionen, den 9 August 1907.

Angaaende Aarhuskilens Vandforsyningsspørgsmaal har Direktionen fra dens tekniske Konsulent Ingeniør J. S. Jensen i Aarhus modtaget nedenstaaende Skrivelse: ~~af 18 Jan. 1907.~~

„Som Svar . . . . o.s.v. . . . . Vand ønskes eller ej."

Forinden videre foretages, skal Direktionen udbede sig Deres Yttringer om Ingeniør Jensens Forslag og navnlig om, hvor hyppigt Udskyllingerne eventuelt maa finde Sted, for at Vandforsyningen altid kan være tilstrækkelig, og hvad de dermed forbundne Udgifter ville beløbe sig til.—

C. J. V.

Hr. Borgmester Morsing Knudsen,

Odense.

Jd.: 329/1906

J. S. JENSEN
INGENIØR
Lille Torv 6 (Handelsbankens Bygning)
AARHUS

TELEFON NR. 443

Aarhus, 28/1 1907

Til Direktionen for Sundsygeanstalten ved Aarhus.

Som Svar paa Direktionens Skrivelse af 15 Decembr. 06 tillader jeg mig höfligst at meddele, at jeg efter Konference med Hr. Stadsingeniør Jörgensen i Aarhus samt ved Sammenligning med Vandforsyningsforholdene ved andre lignende Anlæg er kommen til den Opfattelse, at den af Hr. Marius Knudsen foreslaaede Lösning er udmærket god og forsvarlig, saafremt Hr. M. K. vil garantere, at der ikke bliver samme Tilsandingsulemper og aarlige Udskylningsudgifter som nu. Imidlertid vil jeg i Henhold til de ved Hr. M. K's Skrivelser fremkomne Oplysninger angaaende Resultatet af Udskylning af Ledningerne foreslaa, at vi forsöger et Aar med en hyppigere Renening, idet jeg gaar ud fra, at Renten af de 22500 Kr. (d. e. ca 1200 Kr.) med Lethed kan dække Udgiften ved Udskylningen, alle om denne skulde foretages en Gang maanedlig, og da Vandmængden ifølge Hr. M. K's Skrivelser og Maalinmesterens Udsagn i uheldigste Tilfælde er 150 Tdr., naar Ledningerne ere udskyllede, saa mener jeg, at det kun beror paa Udskylningens Hyppighed, om der er Vand nok eller ej.

Med Höjagtelse J. S. Jensen

J. No 329/1906